

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 10Sžso/15/2016
Identifikačné číslo spisu: 2014200823
Dátum vydania rozhodnutia: 20.06.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Zuzana Ďurišová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:2014200823.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: R. P., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom B., Poľská republika, zastúpený: V4 Legal, s.r.o., so sídlom Tvrdeho 783/4, 010 01 Žilina, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta č. 8 a 10, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 7334-3/2013-BA zo dňa 19. augusta 2013, na odvolanie žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Trnave č. k. 20S/89/2014-91 zo dňa 19. januára 2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave č. k. 20S/89/2014-91 zo dňa 19. januára 2016 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Odôvodnenie

Krajský súd rozsudkom č. k. 20S/89/2014-91 zo dňa 19. januára 2016 rozhodnutie žalovanej č. 7334-3/2013-BA zo dňa 19. augusta 2013 zrušil podľa § 250j ods. 2 písm. c), d) O.s.p. a vec vrátil správne orgánu na ďalšie konanie. Súd uložil žalovanej povinnosť zaplatiť náhradu trov konania žalobcu.

V správnom konaní vydala Sociálna poisťovňa, pobočka Senica rozhodnutie č. 23201-1/2011-SE zo dňa 22.08.2011, podľa ktorého zamestnancovi R. P., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom B., Poľská republika nevznikla účasť na nemocenskom poistení, dôchodkovom poistení a poistení v nezamestnanosti dňom 01.09.2010. Žalovaná ako druhostupňový orgán rozhodnutím č. 7334-3/2013-BA zo dňa 19.08.2013 odvolanie žalobcu zamietla a rozhodnutie Sociálnej poisťovne pobočka Senica č. 23201-1/2011-SE zo dňa 22.08.2011 potvrdila.

Z odôvodnenia rozsudku Krajského súdu v Trnave vyplýva, že žalovaná svoje rozhodnutie odôvodnila iba tým, že výsledkami kontroly vykonanej pred vydaním napadnutého rozhodnutia nebolo preukázané, že by žalobca na území Slovenskej republiky reálne vykonával činnosť ako zamestnanec. Nevykonala žiadne dokazovanie a nezískala žiaden dôkaz, ktorý by potvrdil, že žalobca nemôže podliehať slovenskému právne predpisu podľa čl. 13 (3) základného nariadenia. Krajský súd považoval názor, na základe ktorého žalovaná o veci rozhodla za predčasný, prijatý na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu. Argumentáciu, na ktorej žalovaná založila svoje rozhodnutie označil, vzhľadom na

rozsah zistených skutočností, za pochybnú, nepodloženú žiadnymi konkrétnymi dôkazmi. Taktiež spôsob, akým žalovaná vykonávala šetrenie nebol podľa krajského súdu dostačujúci. Mal za to, že iba na základe nepreukázaných indícií zo strany žalovanej o možnosti zneužívania sociálneho systému nie je možné prijať rozhodnutie, že u žalobcu účasť na sociálnom poistení nevznikla. Za nedostatočne preukázané považoval aj okolnosti spojené s uzavretím dohody medzi Slovenskou republikou a orgánmi sociálneho zabezpečenia Poľskej republiky. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 250k ods. 1 O.s.p.

Rozsudok krajského súdu napadla žalovaná včas podaným odvolaním. Namietla, že pred vydaním napadnutého rozhodnutia sa Sociálna poisťovňa, pobočka Senica, dňa 24. júna 2011 pokúsila vykonať kontrolu reálneho výkonu činnosti zamestnancov v mieste sídla zamestnávateľa, pričom zistila, že na adrese podnikania 906 05 Sobotište 17, je len starý neobývaný dom. Z vyjadrenia Obecného úradu Sobotište vyplýva, že podnikateľský subjekt Adam Bocheňski - PROJEKT PLUS v obci nevykonáva žiadnu podnikateľskú činnosť a podľa dostupných informácií ani v minulosti takúto činnosť na území obce nevykonával, resp. nemal v obci zriadenú prevádzku. Šetrením bolo zistené, že objekt na adrese Sobotište 17 bol zamestnávateľovi prenajatý, avšak od 30. mája 2011 bol vlastníkom nehnuteľnosti odvolaný súhlas so sídlom živnostníka „Adam Bochenski - PROJEKT PLUS“, z čoho vyplýva, že bol prenájom nehnuteľnosti, v ktorej má zamestnávateľ vedené sídlo podnikania, zrušený. Na základe kontroly sa nepodarilo preukázať, že zamestnávateľ prideloval zamestnancom prácu počas trvania pracovnoprávneho vzťahu a že zamestnanci prácu na území Slovenskej republiky skutočne vykonávali. Žalovaná poukazuje aj na skutočnosť, že zamestnávateľ Adam Bocheňski - PROJEKT PLUS zanikol dňa 21. septembra 2011, preto iné kontroly reálneho výkonu činnosti žalovaná a Národný inšpektorát práce nemohli vykonať. Na preukázanie reálneho výkonu činnosti zamestnancov nepostačuje len formálnym spôsobom deklarovať podnikanie. Žalovaná poukazuje na to, že počet hodín, ktoré majú zamestnanci za mesiac odpracovať (napr. 8 hodín mesačne) a k tomu prislúchajúca mzda za vykonanú prácu (napr. 30 eur) vzbudzujú dôvodné pochybnosti o rentabilnosti, keďže zamestnanci dochádzajúci na územie Slovenskej republiky z Poľskej republiky individuálne a je teda predpoklad, že výdavky významným spôsobom presahujú príjmy, ktoré majú zamestnanci zaručené v pracovnej zmluve. Uvedené vyvoláva podozrenie z obchádzania právnych predpisov Poľskej republiky. Žalovaná má za to, že dôkazné bremeno leží nielen na nej, ale aj na žalobcovi a zamestnávateľovi a túto povinnosť si riadne nesplnili. Poukazuje tiež na skutočnosť, že dohoda medzi poľskou inštitúciou ZUS Váršava a Sociálnou poisťovňou nemusí mať podľa čl. 16 ods. 4 vykonávacieho nariadenia písomnú formu. V súlade s čl. 76 ods. 4 základného nariadenia Sociálna poisťovňa vo vzťahu k zamestnávateľovi Adam Bocheňski - PROJEKT PLUS, ako aj ostatným zamestnávateľom, ktorí zamestnávajú osoby s nízkym vymeriavacím základom a bydliskom v Poľskej republike, informovala poľskú inštitúciu sociálneho zabezpečenia ZUS Váršava, listom č. 36968-2/2013-BA zo dňa 25. júla 2013, že v prípade zamestnávateľov o.i. Adam Bocheňski - PROJEKT PLUS ide o spoločnosti, ktorých zamestnanci reálne nevykonávajú činnosť na území Slovenskej republiky. Poľská inštitúcia sociálneho zabezpečenia ZUS Váršava listom č. 992900/502/32/2013 zo dňa 10. októbra 2013 tieto skutočnosti akceptovala. Žalovaná má za to, že hoci v liste nie je uvedené, že určenie poľského zákonodarstva platí aj pre žalobcu, uvedené sa vzťahuje na každého zamestnanca zamestnávateľa Adam Bocheňski - PROJEKT PLUS v čase, za ktorý bola vykonaná kontrola Sociálnou poisťovňou, pretože z listu vyplýva, že zamestnanci u zamestnávateľa Adam Bocheňski - PROJEKT PLUS nepodliehajú slovenskej legislatíve. Vzhľadom na uvedené dôvody potom žalovaná navrhuje, aby odvolací súd rozsudok Krajského súdu v Trnave č. k. 20S/89/2014-91 zo dňa 19. januára 2016 zmenil tak, že žalobu zamietne.

Žalobca sa vo vyjadrení k odvolaniu pridržiaval dôvodov žaloby a mal za to, že odvolanie je neopodstatnené. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil. Zároveň navrhol, s poukazom na uznesenie Najvyššieho súdu č. k. 1Sžso/11/2015 zo dňa 28.01.2016, ktorým bolo v právnej veci s totožným skutkovým stavom prerušené konanie z dôvodu predloženia prejudiciálnych otázok Súdnemu dvoru Európskej Únie, aby odvolací súd prebiehajúce odvolacie konanie v tejto veci prerušil, a to do momentu ukončenia konania o prejudiciálnych otázkach.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.), preskúmal rozsudok krajského súdu a konanie mu predchádzajúce bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods.2

O.s.p. a dospel k záveru, že nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie alebo zmenu.

Ako vyplýva z prvostupňového rozhodnutia žalovanej, zamestnávateľ Adam Bocheňski - PROJEKT PLUS, Sobotište 17, 906 05 Sobotište IČO: 45681848 prihlásil žalobcu do poistenia odo dňa 1. septembra 2010 ako svojho zamestnanca. Zamestnávateľom teda bola fyzická osoba: J. Q., trvale bytom S., Poľská republika. Ako ďalej vyplýva z výpisu zo živnostenského registra zo dňa 21. mája 2012, nachádzajúceho sa v administratívnom spise žalovanej, živnostenské oprávnenie zamestnávateľovi žalobcu zaniklo dňa 21. septembra 2011.

Podľa § 2 zákona č.455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (ďalej len „živnostenský zákon“) živnosťou je sústavná činnosť prevádzkovaná samostatne, vo vlastnom mene, na vlastnú zodpovednosť, za účelom dosiahnutia zisku a za podmienok ustanovených týmto zákonom.

Zánik živnostenského oprávnenia má iba ten dôsledok, že fyzická osoba už nie je oprávnená vykonávať živnosť. Zánikom živnostenského oprávnenia však nedochádza k zániku povinností fyzickej osoby, ktoré jej vznikli počas prevádzkovania živnosti, vrátane povinností, ktoré takej fyzickej osobe vznikli v spojení so zamestnávaním zamestnancov. Nedochádza preto ani k zániku zodpovednosti, ktoré takej fyzickej osobe ako zamestnávateľovi vznikli podľa predpisov sociálneho poistenia.

J. bol účastníkom správneho konania aj po zániku jeho živnostenského oprávnenia v súlade s § 173 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. ako fyzická osoba, o ktorej právach alebo povinnostiach ustanovených týmto zákonom sa má konať alebo ktorej práva alebo povinnosti ustanovené týmto zákonom môžu byť rozhodnutím správnych orgánov priamo dotknuté, a to najmä vo vzťahu k jeho prípadným odvodovým povinnostiam na sociálne poistenie podľa § 141 ods. 1 a § 144 ods. 1 zákona č.461/2003 Z.z., resp. právu na vrátenie poistného zaplateného bez právneho dôvodu podľa § 145 ods. 1 tohto zákona.

Vzhľadom na uvedené je potom potrebné konštatovať, že v dôsledku zániku živnostenského oprávnenia živnostníka Adam Bocheňski - PROJEKT PLUS, Sobotište 17, 906 05 Sobotište IČO: 45681848 nezanikla spôsobilosť fyzickej osoby J. Q., trvale bytom S., Poľská republika, byť účastníkom konania, a preto bolo potrebné aj v konaní pred správnym súdom konať aj s J. Q. ako účastníkom správneho konania, ktorého práva a povinnosti by mohli byť zrušením správneho rozhodnutia dotknuté.

Krajský súd postupoval nesprávne, keď do konania ako účastníka nepribral J. Q., podľa § 250 ods.1 veta druhá O.s.p. Odvolací súd preto rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie podľa § 250ja ods.3 veta druhá O.s.p. v spojení s § 221 ods. 1 písm. f) a ods. 2 O.s.p.

V ďalšom konaní krajský súd priberie do konania J. Q., trvale bytom S., Poľská republika, rozhodnutie odporkyne preskúma v rozsahu žaloby a vo veci znovu rozhodne. V novom rozhodnutí vo veci znovu rozhodne aj o náhrade trov konania, vrátane trov konania odvolacieho.

O návrhu na prerušenie konania, ktorý bol súčasťou vyjadrenia žalobcu k odvolaniu žalovanej, odvolací súd nerozhodoval, nakoľko konanie je v štádiu, v ktorom nie je zrejmé, či sa v tejto veci bude aplikovať právo Európskej Únie.

S poukazom na ustanovenie § 492 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok postupoval odvolací súd v konaní podľa predpisov účinných do 30.06.2016 (zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu n i e j e prípustný opravný prostriedok.